

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání

1. Identifikační údaje:	3
1.1. Předkladatel:	3
1.2. Základní údaje o školní družině	3
1.3. Zřizovatel	3
1.4. Platnost dokumentu	3
2. Charakteristika zařízení	4
2.1. Materiální a ekonomické podmínky	4
2.2. Vnitřní organizace	4
2.3. Personální podmínky	5
2.4. Charakteristika dětí	5
2.5. Psychosociální podmínky	5
2.6. Řízení školní družiny	5
2.7. Personální zajištění a bezpečnost práce	5
3. Výchova a vzdělávání ve školní družině	6
3.1. Časový plán vzdělávání	6
3.2. Výchovně vzdělávací činnost a formy vzdělávání	6
3.3. Cíle vzdělávání	7
4. Charakteristika vzdělávacího programu	7
5. Obsah vzdělávání, vzdělávací oblasti	8
5.1. Člověk a příroda	8
5.2. Lidé kolem nás	8
5.3. Člověk a čas	8
5.4. Člověk a jeho zdraví	9
6. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných	9
7. Etická výchova	9
8. Evaluace	10
9. Podmínky přijetí, průběhu a ukončení vzdělávání	11
10. Kritéria pro přijímání do školní družiny	11
11. Závěrečná ustanovení	11

1. Identifikační údaje:

1.1. Předkladatel:

Waldorfská základní a střední škola Semily, příspěvková organizace

1.2. Základní údaje o školní družině

adresa školy: Waldorfská základní a střední škola waldorfská Semily, příspěvková organizace,
Tyršova 485, 513 01 Semily

IZO: 108 009 793

RED-IZO: 600099296

IČO: 00854824

ředitel školy: Mgr. Lenka Břenková

telefon: 481 624 168, 732 516 572

e-mail: info@waldorf.semily.cz

web: www.waldorf-semily.cz

1.3. Zřizovatel

název: Město Semily

adresa: Husova 82, Semily

IČO: 00276111

kontakty: www.semily.cz

1.4. Platnost dokumentu

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání Školní družina WŠZ/ ŠD/ 2021_11 nabývá platnosti od 1. 11. 2021

Mgr. Lenka Břenková
ředitelka školy

2. Charakteristika zařízení

Školní družina (dále jen ŠD) je součástí Waldorfské základní a střední školy Semily, p. o., je umístěna v budově základní školy v Tyršově ulici.

ŠD je školské zařízení především pro děti mladšího školního věku, převážně I. stupně, které zde tráví svůj volný čas před výukou a bezprostředně po ní, s využitím do pozdějších odpoledních hodin. Celková kapacita družiny je 72 žáků. Činnost družiny vychází z organizační a personální koncepce školní družiny za použití prostředků, metod a systému waldorfské pedagogiky. Vytváří tak podmínky a pravidla pro soužití a činnost dle konkrétních podmínek.

2.1. Materiální a ekonomické podmínky

Oddělení družiny využívají upravené prostory tříd. Zájmová činnost probíhá, dle nabídky v daném školním roce a možností, také v keramické dílně nebo v učebně pracovního vyučování. Sociální zařízení je společné se ZŠ.

Všechna oddělení jsou vybavena pomůckami potřebnými pro tvořivou činnost dětí, které jsou pokud možno z přírodních materiálů, průběžně se doplňují a obměňují. Dále jsou dětem k dispozici stolní hry a stavebnice. Družina využívá upravený školní dvůr, dětské hřiště v nedalekém parku a krásnou přírodu v okolí města. V zimních měsících družina využívá i místní sokolovnu.

Na částečnou úhradu neinvestičních nákladů ve školní družině je stanovena měsíční úplata, jejíž výši stanovuje ředitel školy podle § 14 vyhlášky MŠMT 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, v platném znění. Tato úplata je povinná pro každé přihlášené dítě.

2.2. Vnitřní organizace

Školní družina pracuje v odděleních dle počtu tříd na I. stupni v daném školním roce.

V době pobytu na školním dvoře se oddělení mohou spojovat. Velikost pracovních skupin se mění s ohledem na probíhající aktivity.

Organizace a provozní doba je stanovena samostatným řádem ŠD. Třídní učitelé nebo odborní učitelé předávají žáky vychovatelům ve školní jídelně nebo ve třídě.

Pravidelná zájmová, výchovná, rekreační nebo vzdělávací činnost včetně možnosti přípravy na vyučování (dále jen pravidelná činnost) probíhá denně. Je určena pouze pro děti přihlášené k pravidelné denní docházce do družiny.

Příležitostná zájmová, výchovná, rekreační nebo vzdělávací činnost včetně možnosti přípravy na vyučování a otevřená nabídka spontánních činností (dále jen příležitostná činnost) probíhá denně po ukončení pravidelných činností. Těchto činností se mohou zúčastňovat i žáci nezařazení do družiny, pokud se této činnosti neúčastní plný počet žáků zařazených do družiny stanovený pro oddělení nebo skupinu.

Ranní družina využívá otevřené nabídky spontánních činností. Mohou se zúčastnit i žáci nezařazení do družiny.

2.3. Personální podmínky

Zájmové vzdělávání zajišťují vychovatelky, které si průběžně doplňují vzdělávání akreditovanými vzdělávacími programy v rámci DVPP a samostudiem.

Jako pedagogové jsou součástí waldorfského kolegia, které společně pracuje, organizuje a utváří optimální podmínky pro pedagogickou péči o děti.

2.4. Charakteristika dětí

Děti přihlášené do školní družiny pracují ve třech smíšených skupinách. Věkové rozmezí odpovídá žákům 1. stupně základní školy. Činnost družiny je určena přednostně pro žáky přihlášené k pravidelné denní docházce. Do ranní družiny mohou docházet i žáci, kteří nejsou do družiny přihlášení.

2.5. Psychosociální podmínky

Vychovatelky ŠD se snaží o navození příjemné, přátelské atmosféry a příznivého sociálního klimatu. Děti jsou vedeny ke vzájemné úctě, toleranci, spolupráci, pomoci druhému a empatii. Jedním z prostředků je např. pomoc starších dětí mladším při hrách a organizaci zájmové činnosti.

2.6. Řízení školní družiny

Činnost školní družiny řídí ředitel školy. Evidencí pracovní doby vychovatelek, kontrolou vedení dokumentace a doporučením k DVPP je pověřen zástupce ředitele. Denní chod a koordinaci činnosti vychovatelek podle plánu činnosti má na starosti vedoucí vychovatelka.

2.7. Personální zajištění a bezpečnost práce

Školní družina tvoří se základní školou jeden právnický subjekt, proto je bezpečnost a ochrana zdraví zaměstnanců i dětí zajišťována v rámci celé školy vnitřním řádem školy.

Děti jsou na začátku školního roku a vždy před prázdninami prokazatelně seznámeny s Vnitřním řádem školní družiny.

Jsou také poučeny o bezpečnosti a chování. Případné úrazy jsou zapisovány do knihy úrazů společné pro WZŠ. S tím souvisí zajištění dostupnosti prostředků první pomoci, kontaktu na lékaře i praktická dovednost vychovatelek poskytovat první pomoc.

Vychovatelky zajišťují odpovídající podmínky pro pobyt v družině, v prostorách školy i venku. Předcházejí úrazům, seznamují děti s možnostmi první pomoci, dbají o jejich psychohygienu a pohodu (větrání, pitný režim, světlo, hluk.).

Pracovníci školní družiny jsou pravidelně na pedagogických radách a setkání kolegia učitelů seznamování s plánem školní preventivní strategie, s minimálním programem prevence a krizovým plánem školy.

3. Výchova a vzdělávání ve školní družině

3.1. Časový plán vzdělávání

Většina dětí navštěvuje ŠD od 1. do 3. třídy. V souladu s tím je vzdělávací cyklus chápán jako tříletý. Vychovatelka doprovází žáky od první do třetí třídy a pomáhá třídnímu učiteli. Vzdělávací činnosti v jednotlivých odděleních družiny podléhají týdennímu vzdělávacímu plánu individuálně připraveného vychovatelkou. Vychovatelka individuální program konzultuje s třídním učitelem.

Při dělení, spojování dětí do oddělení – výchovných skupin hraje důležitou roli věková struktura přihlášených dětí a koordinace provozu školy a školní družiny.

3.2. Výchovně vzdělávací činnost a formy vzdělávání

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje:

- a) pravidelnou zájmovou, výchovnou, rekreační nebo vzdělávací činností včetně možnosti přípravy na vyučování
- b) příležitostnou zájmovou, výchovnou, rekreační nebo vzdělávací činností včetně možnosti přípravy na vyučování
- c) využitím otevřené nabídky spontánních činností, které jsou korigovány vychovatelkou.

Nabízené pravidelné činnosti jsou:

- Výtvarná výchova
- Pracovní výchova
- Sportovní a pohybové aktivity
- Odpočinek
- Rekreace
- Příprava na vyučování
- Hudební výchova
- Dramatická výchova

Nabízené příležitostné činnosti jsou:

- návštěvy akcí pořádané v blízkém okolí
- návštěva akcí navazující na projekty školy

Otevřená nabídka spontánních činností využívá hraček a her, které jsou k dispozici ve ŠD.

Formy vzdělávání

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje formou pravidelné denní docházky, pravidelné docházky nebo nepravidelné a příležitostné docházky.

Pravidelnou denní docházkou se rozumí přihlášení k zájmovému vzdělávání nejméně 4 dny v týdnu po dobu nejméně 5 po sobě jdoucích měsíců.

Nepravidelnou a příležitostnou docházkou se rozumí přihlášení k zájmovému vzdělávání v jiném rozsahu.

3.3. Cíle vzdělávání

Cílem výchovně vzdělávací práce ŠD je rozvoj osobnosti žáka v souladu se zásadami waldorfské pedagogiky a v návaznosti na ŠVP. Obsah vzdělávací činnosti ŠD navazuje na ŠVP pro jednotlivé třídy. Z Rámcového vzdělávacího programu čerpá ŠD z oblastí rozvoje osobnosti, všeobecného vzdělávání, sociální soudržnosti, toleranci a vlastenectví, hodnot a tradic našich i jiných národů, životního prostředí, bezpečnosti a ochrany zdraví.

Vedeme žáky tak, aby z nich rostli sebevědomí lidé, schopni samostatného úsudku, vědomí si svých práv a povinností, lidé, kteří dobře komunikují ve společnosti druhých.

Rozvíjíme toleranci, zodpovědnost, úctu k sobě a druhým. Není nám lhostejný svět, ve kterém žijeme, poznáváme přírodu a chráníme jí. Učíme se smysluplně trávit volný čas, odpočívat a relaxovat.

Děti jsou vedeny k všestranné, účinné a otevřené komunikaci. Učí se umění naslouchat a porozumět vrstevníkům, a také respektovat jejich názory. Jsou podporovány při práci a komunikaci ve skupině, ale také podporovány k vyjádření svého názoru.

Pedagogové pomáhají dětem vytvářet pozitivní a zdravý přístup a toleranci v chování a ohleduplnosti k lidem, kulturám, duchovním hodnotám a přírodě, jež je obklopuje.

4. Charakteristika vzdělávacího programu

Náš vzdělávací program ŠD podporuje ŠVP Waldorfská škola, orientuje se především na ty oblasti, které s ohledem na věkovou strukturu dětí a podmínky ŠD může dále rozvíjet. Zaměřujeme se především na utváření vzájemných mezilidských vztahů, vedení k úctě k práci a schopnost samostatné kreativní činnosti, rozvoj pohybových dovedností, na komunikaci, vnímání a ochranu přírody a prožívání koloběhu roku v ročních dobách a tradicích.

Ve školní družině jsou rozvíjeny, posilovány a budovány tyto kompetence:

- Kompetence k učení – učíme se uplatňovat získané dovednosti v praktických dovednostech. Započatou práci dokončíme, pracovní místo udržujeme v pořádku a po skončení činnosti jej uklidíme.
- Kompetence k řešení problému – poznáváme, že každý problém má řešení, je nutné jej vyřešit – ukazujeme si, že jsou různé varianty řešení problémů, učíme se rozlišit správná a chybná řešení a za učiněná řešení nést zodpovědnost.
- Kompetence komunikativní – vychovatelka poskytuje správný řečový vzor, učíme se správně formulovat myšlenky, otázky, přání. Učíme se naslouchat, snažíme se o kultivované vyjadřování mezi sebou bez používání vulgarismů.
- Kompetence sociální a interpersonální – učíme se spolupracovat ve skupině, respektujeme dohodnutá pravidla, projevujeme solidaritu, bereme v úvahu mínění druhých, jsme tolerantní k odlišnostem, vážíme se hmotných a duchovních hodnot, přírody, práce lidí.
- Kompetence občanské – učíme se chovat zodpovědně a dodržovat společenská pravidla. Aktivně se zapojujeme do veřejně prospěšných aktivit.

- Kompetence k trávení volného času – učíme se účelně a smysluplně trávit volný čas, podle svých dispozic vybrat zájmovou činnost. Učíme se odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

Klíčové kompetence rozvíjíme nejen při pravidelné výchovné činnosti, ale při všem, co nás ve družině potkává, každá situace slouží k rozvoji jedince.

5. Obsah vzdělávání, vzdělávací oblasti

5.1. Člověk a příroda

Děti se seznámí s rozmanitostí a proměnlivostí přírody živé i neživé. Učí se kladnému vztahu k přírodě a všemu, co k ní patří. Vycházíme ze znalostí získaných při školním vyučování a dále je rozšiřujeme.

Metody a techniky:

- o mluvené slovo - vyprávění, čtení
- o výtvarné činnosti - malování, kresba, práce s přírodními materiály
- o rozvoj zručnosti a kreativity – stavby z přírodních materiálů; výroba vlastních herních prvků pro rozvoj hrubé motoriky
- o relaxace a odpočinek na zahradě
- o pozorování rostlin a živočichů a změn v přírodě v průběhu roku

Průřezová témata – vazba na environmentální výchovu (ekosystémy, ochrana ŽP).

5.2. Lidé kolem nás

Děti se učí společenskému chování, toleranci, empatii, vzájemné úctě, komunikaci slovní nonverbální. Setkávají se s druhými lidmi, dospělými i svými vrstevníky. Dodržují pravidla stolování, mezilidské komunikace. Pozorují práci dospělých, prožívají tradice v koloběhu roku.

Metody a techniky:

- o pozorování
- o rozhovor
- o spolupráce
- o hry – společenské, námětové, spontánní
- o výtvarné činnosti
- o nácvik společenského chování

Průřezová témata - Osobnostní a sociální výchova (komunikace, poznávání druhých lidí).

5.3. Člověk a čas

Těžištěm naplňování této oblasti je především pěstování správných návyků a vnímání času a spoluutváření správného denního režimu. Děti se učí přesnosti, dochvilnosti, schopnosti odhadovat čas, vytváření pravidelných návyků, správnému a účelnému využívání volného času.

Metody a techniky:

- o nácvik odchodů a příchodů dle časového rozvrhu (na kroužky, domů)
- o dodržování časových limitů pro určité činnosti
- o orientace v možnostech trávení volného času
- o výběr her dle vlastních časových dispozic
- o odpočinek a regenerace po vyučování
- o časové vyvážení různých druhů činností

Průřezová témata – Osobnostní a sociální výchova (sebezpoznání, organizace vlastního času, psychohygienu).

5.4. Člověk a jeho zdraví

Žáci poznávají sami sebe, získávají poučení o zdraví, nemocech, prevenci a odpovědnosti za své zdraví. Pečují o svou osobní hygienu, předcházejí úrazům, dbají o bezpečnost svou i druhých.

Metody a techniky:

- o mluvené slovo – vyprávění, čtení
- o hygiena před jídlem
- o volba správného oblečení a péče o něj
- o odhadování rizik a předcházení úrazům

Průřezová témata – Environmentální výchova (životní styl, zdraví), Osobnostní a sociální výchova (kooperace, seberegulace).

6. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují vychovatelky ŠD úzce se školou, a to především při primární identifikaci takových žáků a dále při stanovování vhodných forem integrace a forem práce. Pro žáky se specifickými poruchami učení je možnost zapůjčení didaktických a kompenzačních pomůcek z inventáře školy.

Probíhá také intenzivní spolupráce s rodiči. U dětí se zdravotním znevýhodněním je zohledňováno přiměřené zatížení v případě pohybových aktivit, vycházek. Třídní učitel a zákonní zástupci informují vychovatele o všech změnách zdravotního stavu dítěte. Dětem se sociálním znevýhodněním mohou být poskytnuty pomůcky nezbytné pro naplňování výchovně vzdělávacího programu školní družiny, zvláštní péče je u těchto dětí věnována i přípravě na vyučování.

U dětí mimořádně nadaných se jedná především o volbu vhodných forem práce.

7. Etická výchova

Smyslem etické výchovy ve školní družině je systematicky a metodicky rozvíjet sociální

dovednosti u žáků především na základě zážitkových metod, které vedou k vytváření pozitivních sociálních návyků. Hlavním cílem etické výchovy je nácvik prosociálního chování – schopnost vykonat něco dobrého pro druhé bez toho, že bychom očekávali nějakou protislužbu. Působí jako prevence proti šikaně a dalším nežádoucím jevům (ubližování si, agresivní chování, atd.).

Styl etické výchovy:

- o přijímáme dítě takové, jaké je,
- o vyjadřujeme pozitivní vztah k němu,
- o zaměřujeme pozornost dítěte na důsledky jeho chování,
- o přisuzujeme dítěti kladné vlastnosti, které u něho chceme prohloubit,
- o správná motivace dítěte.

Konkrétní činnosti ve školní družině:

- o zlaté pravidlo 3P – pozdravit, poprosit, poděkovat,
- o představujeme se – jak si žáci přejí, abychom je oslovovali,
- o síť přátelství,
- o komunitní kruh,
- o výtvarné vyjadřování pocitů,
- o pantomima – nálady.

8. Evaluace

Hodnocení zájmového vzdělávání probíhá:

s dětmi:

- o vyjádřením prožitků v komunitním kruhu
- o rozhovorem
- o výtvarným projevem

v rámci družiny:

- o informativní nástěnka pro rodiče
- o zprávy na webových stránkách naší základní školy
- o fotodokumentace
- o porady vychovatelek

v rámci školy:

- o kontakt vychovatelek s třídními učitelkami
- o spolupráce dle dohody s učiteli
- o evaluační dotazníky
- o společné porady

9. Podmínky přijetí, průběhu a ukončení vzdělávání

ŠD je určena pro žáky Waldorfské základní a střední školy Semily, p. o.

Přihlášení:

Rodiče vyplní a odevzdají Zápisový lístek v předem určeném termínu (rodiče jsou o tomto termínu včas informováni). Zápisový lístek se vyplňuje nově pro každý školní rok.

V naléhavých případech, jakými jsou obtížné životní situace, dojíždění ze vzdálených míst, mimořádné rodinné události, vycházíme rodičům vstříc a umožňujeme i jednorázový pobyt v družině, vždy po projednání s vedoucí družiny nebo zástupcem ředitele školy.

Průběh vzdělávání:

Třídní nebo odborný učitel předává žáky přihlášené do ŠD osobně ve školní jídelně nebo ve třídě se seznamem chybějících žáků. Ze ŠD odcházejí žáci na základě údaje v Zápisovém lístku, při změně na základě písemné žádosti rodičů.

Odhlášení:

Přihlášení i odhlášení dítěte do/z ŠD lze kdykoliv během školní docházky. Vše musí být provedeno písemnou formou. Podrobnější ustanovení je uvedeno ve Vnitřním řádu ŠD.

Vyloučení:

Ředitelka školy může rozhodnout o vyloučení žáka ze ŠD, pokud žák soustavně nebo nějakým významným způsobem porušuje kázeň a pořádek, ohrožuje zdraví a bezpečnost ostatních, dlouhodobě svévolně nenavštěvuje ŠD nebo z jiných zvláště závažných důvodů.

O ukončení zájmového vzdělávání se nevydává žádný doklad, zájmové vzdělávání končí automaticky zároveň s koncem daného školního roku.

10. Kritéria pro přijímání do školní družiny

O přijímání žáků do ŠD rozhoduje ředitelka školy a to na základě vyplněných náležitostí v písemné přihlášce a splnění kritérií pro přijetí s ohledem na kapacitu ŠD.

Činnost školní družiny je určena přednostně pro žáky 1. stupně přihlášené k pravidelné denní docházce.

11. Závěrečná ustanovení

Školní vzdělávací program je otevřený dokument, který je průběžně aktualizován podle momentálních podmínek, které se mohou v průběhu školního roku vyskytnout.

Jednotlivé změny jsou vždy projednány a schváleny na jednání kolegia.

ŠVP je chápán jako materiál, který je doplňován, inovován, měněn a dotvářen.

ŠVP je veřejně přístupný dokument, v papírové podobě k dispozici v družině, ve sborovně či v kanceláři školy.